

ZNANOST I GOSPODARSTVO RUKU POD RUKU: SPIN-OFF SA ZAGREBAČKOG FAKULTETA KEMIJSKOG INŽENJERSTVA I TEHNOLOGIJE

CWT: Fakultetska tvrtka u koju se treba ugledati

O ideji i praksi uspješne fakultetske tvrtke kojoj je temeljna djelatnost istraživanje tehnološki održivih postupaka pročišćavanja i obrade vode razgovaramo s direktorom i aktualnim dekanom FKIT-a profesorom Tomislavom Bolančom

RAZGOVARAO **IVAN PERKOV**
SNIMIO **DAMIR HUMSKI**

Comprehensive Water Technology d.o.o. nastala je kao prva spin-off tvrtka u vlasništvu Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije (udio od 80 posto) i matičnog Sveučilišta u Zagrebu (udio je 20 posto). Najveće ciljano tržište tvrtki predstavljaju tehnološki projekti vezani s uređajima za pročišćavanje voda za piće i otpadnih voda, industrijskim postrojenjima za obradu voda, a tu je i suradnja s projektantskim tvrtkama. Temeljna djelatnosti tvrtke su ispitivanja kakvoće voda, istraživanja tehnološki održivih postupaka obrade i pročišćavanja voda za piće i otpadnih voda primjenom pilot postrojenja, te izrada idejnih i tehnološki održivih projekata sustava za pročišćavanje voda. Svaku od te tri djelatnosti moguće je promatrati i ponuditi tržištu kao zaseban proizvod ili uslugu, dok se objedinjenjem njihove djelatnosti tržištu nudi nova, dodana vrijednost.

O počecima, trenutnoj situaciji i izazovima ovakvog tipa transfera tehnologije razgovor s pokretačem i aktualnim direktorom CWT-a, ujedno i dekanom FKIT-a, profesorom Tomislavom Bolančom započeli smo pitanjem kako je došlo do osnivanja tvrtke u okviru fakulteta.

- Došli smo na tu ideju zato što smo imali dugogodišnju tradiciju bavljenja pročišćavanjem voda, dobre rezultate u znanosti i dobru suradnju s gospodarstvom. Suradnja s gospodarstvom je bila toliko dobra da smo vidjeli kako u određenom trenutku okružje fakulteta - koje je prije svega orijentirano na nastavu i znanost - guši

naš potencijal. Željeli smo se osnivanjem spin off tvrtke izdvojiti iz sustava, a opet ostati dovoljno blizu sveučilištu i fakultetu. Na taj način dobiva se najbolje od oba sustava, a inovacije upravo to zahtijevaju.

Prepoznati potencijal

Jesu li uprave fakulteta i sveučilišta imale sluha za vašu ideju?

- Prof. Bruno Zelić, koji je bio dekan u to vrijeme, inicirao je ideju i zajedno smo išli do bivše uprave Sveučilišta, u to vrijeme je rektor bio prof. Aleksa Bjeliš. Moram priznati da nismo naišli na očekivano razumijevanje, oni nisu u početku prepoznali da bi takav vid aktivnosti bio koristan za Sveučilište. Suočili smo se s nizom problema, sadržajne i administrativne naravi, mučili se oko godinu dana i nismo ništa napravili. Situacija se promijenila kada je na dužnost stupila nova uprava s rektorom prof. Damirom Borasom. Oni su preuzeli mandat u listopadu 2014., a mi smo već u prosincu imali nacrt osnivačkog ugovora. Važnu je ulogu odigrao prorektor prof. Miljenko Šimpraga, koji je brzo prepoznao potencijal naše ideje. Bio sam ugodno iznenađen kako su se stvari brzo i pozitivno razvile, pa danas svi govore o inovacijama kao o trećoj misiji sveučilišta, a prije nekoliko godina nije bilo tako.

Kakav je bio početak rada tvrtke?

- Tvrtka je osnovana u veljači 2015. i sad radimo točno tri godine. Zbog trnovitog puta koji smo prošli, morali smo ići vrlo konzervativno s osnivanjem. Uložili smo 20.000 kuna temeljnog kapitala, što je apsolutni minimum. Moglo se uložiti puno više, ali zbog sumnjivosti društvene zajednice u to vrijeme procijenili smo da to ne bi bilo oportuno. Odmah nakon osnivanja dobili smo ponude da u prvih šest mjeseci obavimo poslove vrijedne oko 750.000 kuna. Za to je, po mojoj procjeni, trebalo zaposliti još sedam-osam ljudi.

Morali ste i odbiti neke poslove?

- Kao što rekoh, inicijalni kapital iznosio je 20.000 kuna, a nismo bili spremni na rizik da još fakultetskog novca uložimo u tvrtku, pa smo puno poslova morali odbiti i to nam je usporilo inicijalni rast, a trenutno kontinuirano i stabilno rastemo kao

Prof. Tomislav Bolanča: Stabilna smo i perspektivna tvrtka, koja raste sigurno i kontinuirano

Diplomantice Gabrijela Biloš, Silvia Morović i Ivana Žitko rade na diplomskim radovima, a posljednji će semestar provesti na usavršavanju u inozemstvu

zdrava tvrtka. Naša sadašnja misija je objasniti društvenoj zajednici koje su dobrobiti ovakvih tvrtki i pomoći da se drugi ne suoče s istim problemima i da se lakše odvažaju na osnivanje spin off tvrtki. Mi smo u 80 postotnom vlasništvu fakulteta, a 20 posto je u vlasništvu Sveučilišta, s tim da se sva dobit vraća u sustav. Po tome smo jedinstveni i nema tu drugih interesa.

Kada ste dobili prve zaposlenike?

- Dva-tri mjeseca nakon osnutka, iako je prema poslovnom planu to trebalo biti tek za šest mjeseci. Zaposlili smo jednu znanstvenu novakinju, kojoj je prijetio odlazak s fakulteta. Kroz tvrtku je prošlo nekoliko ljudi, a u svakom smo trenutku imali jednog do dva zaposlenika. Zaposlenici su mahom naši bivši studenti, jedino smo za upravljanje projektima morali pozvati ekonomske stručnjake. Trenutno imamo jednog stalnog zaposlenika, a čekamo da potpišemo jedan veći poslovni ugovor i ako to realiziramo, žurno nam trebaju barem još dva. Mi ovdje moramo primati najbolje, inače bismo brzo propali.

Što je s opremom?

- Koristimo infrastrukturu fakulteta. Imamo ugovor o najmu prostora i opreme po potrošnji. Model se pokazao jako uspješnim. Ovo je kapitalna oprema, vrlo visoke vrijednosti i mora biti dostupna ne samo tvrtki, nego i fakultetu i studentima. Dakle, infrastruktura mora biti dostupna svima. Mi nismo dovoljno bogato društvo da bismo mogli dopustiti da oprema stoji neiskorištena. U svakom slučaju, naši prihodi uvelike premašuju stupanj potrošnje opreme. Ugovor se može uvijek dodatno kalibrirati, ali model je svakako uspješan.

Sudjeluju li u radu tvrtke profesori fakulteta?

- Profesori sudjeluju uglavnom kao konzultanti i to većinom volonterški. Ne zadržavamo ni od toga da bilo kome kompenziramo rad ugovorom o djelu ili, u slučaju studenata, studentskim ugovorom, premda takvih ugovora ima jako malo. Kao fakultet pokušavamo napraviti model kojim bi studentima pružili šansu da osnuju takve tvrtke i vrlo ih rado zovemo da sve vide na licu mjesta. Trenutno radimo i na modelu po kojem bi se dio studentske prakse mogao odradivati ovdje, kako bi studenti dobili kompetencije za rad u inovativnim tvrtkama i osjetili što znači rad u realnom sektoru i kakve su prilike za samozapošljavanje.

Koliki je njihov interes?

- Za sada, moram priznati, ne prevelik. Ali raste. Ovisi iz kojeg kuta gledamo. Kad znamo da smo mi jedna od samo četiri spin off tvrtke Sveučilišta u Zagrebu i da su naši studenti dio toga, pre-zadovoljan sam. Ali, smatramo da uvijek može bolje. Hrvatskoj treba puno, puno više ovakvih i sličnih inicijativa.

Poslovne tajne

Za koga i s kim najviše radite?

- Naša osnovna djelatnost je pročišćavanje vode, ali uključujemo i ostale aktivnosti iz područja kemije, kemijskog inženjerstva i tehnologije. Mi smo tehnički fakultet, ovo je tehnička tvrtka i ne produciramo samo studije, nego i konkretna pilot-postrojenja. Radili smo tehnološke projekte, a po nekima od njih su napravljeni i cijeli pogoni za pročišćavanje otpadnih voda. Kad iz slavine našeg pilot-pogona izade voda za koju 4-5 nezavisnih institucija potvrdi da je kvalitetna, onda se prema tim parametrima pristupa izradi tehnološkog projekta.

“

Infrastruktura mora biti dostupna svima. Mi nismo dovoljno bogato društvo da bi mogli dopustiti da oprema stoji neiskorištena

Kako ocjenjujete kvalitetu vode u Zagrebu i Hrvatskoj?

- Ja mislim da je kvaliteta vode u Zagrebu i cijeloj Hrvatskoj više nego zadovoljavajuća. Svako područje ima svoje probleme, a naša tvrtka svakako može pomoći u rješavanju bilo kojeg od tih problema. Suradujemo s dosta tvrtki u Hrvatskoj, Plivom, INA-om, HEP-om, Hrvatskim vodama... kao i tvrtkama nastalima iz privatnog kapitala, a s velikim obrtnim sredstvima. Sad smo u pregovorima s Končarom i jako nam se sviđa način na koji ta tvrtka vidi vlastiti razvoj, i razvoj ovog društva.

Koji su vam planovi i izazovi u budućnosti?

- Cilj nam je da tvrtka nastavi rasti i da je u nekom trenutku preuzme neka od jakih kompanija s kojima surađujemo. Mi bismo onda osnovali novu tvrtku, ne smijemo stati. Trenutno potičemo osnivanje još jedne tvrtke, a radimo i na okviru u kojemu bi studenti mogli osnivati svoje vlastite tvrtke. O konkretnim idejama još ne mogu govoriti, one su naša poslovna tajna!

“
Naša sadašnja misija je objasniti društvenoj zajednici koje su dobrobiti ovakvih tvrtki i pomoći da se drugi ne suoče s istim problemima i da se lakše odvažaju na osnivanje spin off tvrtki